

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра фізичної географії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

МІЖНАРОДНА ГІДРОЕКОЛОГІЧНА СПІВПРАЦЯ

підготовки магістра

спеціальності 103 Науки про Землю

освітньо-професійної програми Гідрологія

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента «**Міжнародна гідроекологічна співпраця**»
підготовки магістра, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 103
Науки про Землю, освітньо-професійної програми Гідрологія

Розробник: Стельмах В.Ю., доц. кафедри фізичної географії, к.геог.н.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Нетребчук І. М.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної
географії

протокол № 1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри:

Фесюк В. О.

© Стельмах В.Ю., 2023

I. Опис освітнього компонента

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 10 Природничі науки Спеціальність 103 Науки про Землю Освітня програма Гідрологія Освітній рівень Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання – 2
		Семестр – 3
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінари) – 14 год.
ІНДЗ: немає		Лабораторні – 0 год.
		Самостійна робота – 88 год.
Мова навчання	Консультації – 8 год.	
	Форма контролю: залік	
	Українська	

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 10 Природничі науки Спеціальність 103 Науки про Землю Освітня програма Гідрологія Освітній рівень Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання – 2
		Семестр – 3
		Лекції – 4 год.
		Практичні (семінари) – 6 год.
ІНДЗ: є		Лабораторні – 0 год.
		Самостійна робота – 96 год.
Мова навчання	Консультації – 14 год.	
	Форма контролю: залік	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Викладач	Стельмах Валентина Юріївна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	-
Посада	Доцент кафедри фізичної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/Стельмах_Валентина_Юріївна
Телефон	+380961130329
e-mail	stelmakh.valia@vnu.edu.ua; stelmakh.valia@gmail.com
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожного вівторка 15:00-16:20, аудиторія С-603а

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

ОК «Міжнародна гідроекологічна співпраця» складений відповідно до освітньо-професійної програми Гідрологія підготовки магістра, галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 103 Науки про Землю, який направлений на формування у майбутніх фахівців належних практичних умінь і навичок застосування універсального інструментарію розробки та реалізації міжнародних проєктів, отримання знань про існуючих міжнародних грантодавців.

2. Пререквізити:

- філософія (розуміння особливостей світобудови, сутності діалектичного та метафізичного світогляду, особливостей процесу пізнання, історії розвитку наукового пізнання, змісту філософських учень (детермінізму, релятивізму, нігілізму, енвіроменталізму та ін.);
- картографія (здатність застосовувати знання про карту, класифікацію карт, картографічні проєкції, особливості генералізації інформації, способи зображення явищ та процесів на карті, масштаб, роль легенди карти);
- геохімія (здатність застосовувати знання про хімічний склад земної кори, кларки хімічних елементів, роль макро- та мікроелементів, геохімічні райони та провінції з точки зору природокористування);
- історія (здатність застосовувати знання про розвиток природи й людського суспільства, основні етапи становлення процесу природокористування);
- метеорологія і кліматологія (здатність застосовувати знання про метеорологічні чинники та кліматичні параметри в аспекті формування певних кліматичних умов та ресурсів конкретної території з врахуванням перспектив їх подальшого використання);
- гідрологія (здатність застосовувати знання про гідросферу, роль води як природного ресурсу, види водних об'єктів, водний режим територій, їх гідрографічні особливості, напрямки водокористування);
- ґрунтознавство (здатність застосовувати знання про ґрунтові особливості території, властивості ґрунтового покриву з точки зору формування земельних ресурсів, їх якості та перспектив використання).

Постреквізити: «Переддипломна практика з написанням кваліфікаційної роботи», написання випускної кваліфікаційної роботи.

3. Метою освітньої компоненти є формування необхідної професійної компетенції та практичних навичок використання методів екологічного управління і вирішення міжнародних проблем забезпечення еколого-гідрологічної безпеки.

Основними завданнями ОК є:

- ознайомити здобувачів освіти із діяльністю міжнародних організацій у сфері охорони водних ресурсів;
- вивчити універсальні, регіональні, субрегіональні та локальні (басейнові) міжнародно-правові механізми регулювання, використання та охорони транскордонних вод.
- оволодіти знаннями про міжнародні проекти та інвестиції в модернізацію водної галузі України;
- обґрунтування необхідності адаптації українського національного екологічного законодавства до світових норм, законів та директив;
- опанувати особливості та практику застосування підходів інтегрованого управління водними ресурсами.

4. Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання студенти набудуть такі компетентності:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні наукові задачі та практичні проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та вибору методів досліджень при вивченні геосфер (відповідно до спеціалізації) у різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних та в умовах недостатності інформації, невизначеності умов та вимог.

Загальні

ЗК 1. Здатність до адаптації і дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові

ФК 2. Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства.

ФК 3. Розуміння планети як єдиної системи, найважливіших проблем її будови та розвитку.

ФК 4. Володіння сучасними методами досліджень, які використовуються у виробничих та науково-дослідницьких організаціях при вивченні Землі, її геосфер та їхніх компонентів.

ФК 5. Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності профільних підприємств і установ.

ФК 6. Уміння застосовувати наукові знання і практично втілювати їх для розробки та впровадження механізмів геопланування, територіального планування, проведення моніторингу розвитку регіонів, складання стратегічних планів і програм.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-1. Аналізувати особливості природних та антропогенних систем і об'єктів геосфер Землі.

ПРН-2. Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю.

ПРН-3. Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей, у тому числі й в міжнародному аспекті, в глобальному інформаційному середовищі.

ПРН-4. Розробляти, керувати та управляти проектами в науках про Землю, оцінювати й забезпечувати якість робіт.

ПРН-6. Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування.

ПРН-7. Знати сучасні методи дослідження Землі та її геосфер і вміти їх застосовувати у виробничій і науково-дослідницькій діяльності.

ПРН-10. Вирішувати практичні задачі наук про Землю з використанням теорій, принципів та методів різних спеціальностей в галузі природничих наук.

ПРН-13. Оцінювати еколого-економічний вплив на довкілля при впровадженні інженерних заходів та проектувати природоохоронні заходи.

5. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Тема	Кількість годин					
	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	Форма контро- лю*/ Бали
Змістовий модуль I.						
Тема 1. Міжнародне співробітництво в галузі охорони природи.	13	2	-	1	10	ДС, СР /3
Тема 2. Участь України у міжнародних природоохоронних заходах та реалізації екологічних програм та проектів	13	-	2	1	10	ДС, РК /9
Тема 3. Діяльність міжнародних організацій у сфері охорони водних ресурсів.	15	2	2	1	10	ДС, РК, СР /9

Тема 4. Загальні принципи реалізації концепції сталого розвитку в контексті управління водними ресурсами	15	2	2	1	10	ДС, РМГ/9
Діагностична робота № 1						ДР/ Т/ 15
Разом за змістовим модулем 1	56	6	6	4	40	45
Змістовий модуль II						
Тема 5. Особливості формування та реалізації міжнародних проєктів на сучасному етапі	12	1	-	1	10	ДС, РЗ/4
Тема 6. Міжнародні проєкти та інвестиції в модернізацію водної галузі України.	14	1	2	1	10	ДС, РЗ, РМГ/9
Тема 7. Міжнародна співпраця щодо поліпшення екологічної ситуації у сфері використання водних ресурсів	10		2	-	8	ДС, СР/9
Тема 8. Програма Horizon 2020 та Європейська Рада з наукових досліджень	13		2	1	10	ДС, РМГ, СР/9
Тема 9. Міжнародні механізми забезпечення співробітництва України з сусідніми державами щодо транскордонних прісних вод.	15	2	2	1	10	ДС, РК/9
Діагностична робота № 2						ДР/ Т/ 15
Разом за змістовим модулем 2	64	4	8	4	48	55
Всього годин	120	10	14	8	88	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, СР – самостійна робота студента, РМГ – робота в малих групах, ДР – діагностична робота, Р – реферат.

Заочна форма навчання

Тема	Кількість годин					
	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю*/ Бали
Змістовий модуль I.						
Тема 1. Міжнародне співробітництво в галузі охорони природи. Участь України у міжнародних природоохоронних заходах та реалізації екологічних програм та проєктів	20	1	-	3	16	ДС, СР/10
Тема 2. Діяльність міжнародних організацій у сфері охорони водних ресурсів.	20	1	1	2	16	ДС, РК, СР/10
Тема 3. Загальні принципи реалізації концепції сталого розвитку в контексті управління водними ресурсами	19		1	2	16	ДС, РМГ/10
Діагностична робота № 1						ДР/ Т/ 20
Разом за змістовим модулем 1	59	2	2	7	48	50
Змістовий модуль II						
Тема 4. Особливості формування та реалізації міжнародних проєктів на сучасному етапі. Міжнародні проєкти та інвестиції в модернізацію водної	21	1	2	2	16	ДС, РЗ, РМГ/10

галузі України.						
Тема 5. Програма Horizon 2020 та Європейська Рада з наукових досліджень	20		2	2	16	ДС, РМГ, СР/10
Тема 6. Міжнародні механізми забезпечення співробітництва України з сусідніми державами щодо транскордонних прісних вод.	20	1	-	3	16	ДС, РК /10
Діагностична робота № 2						ДР/ Т/ 20
Разом за змістовим модулем 2	61	2	4	7	48	50
Всього годин	120	4	6	14	96	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат.

6. Завдання для самостійного опрацювання

- 1.«Відновлення магістрального водного шляху Е-40 на ділянці Дніпро-Вісла» у рамках Програми транскордонного співробітництва.
3. Актуальні напрямки роботи в галузі планування та управління водними ресурсами в Україні та Республіці Польща.
4. Узгодження механізму співробітництва на прикордонних водах з урахуванням органів управління водними ресурсами України та Республіки Польща.
5. Інформація стосовно підготовки та реалізації проектів в басейні Західного Бугу і Сяну.
6. Співпраця між БУВР Західного Бугу та Сяну та Регіональним управлінням водного господарства у м. Люблін.
- 7.Методи проведення моніторингу та оцінки якості, води, прийняті у Польщі та Україні.
8. Оцінка антропогенного навантаження у водозбірних басейнах прикордонних річок.
9. Напрямки охорони прикордонних вод від забруднення, протиповеневого захисту, регулювання та меліорації, гідрометеорології та гідрогеології.
10. Угода між Урядом України та Урядом Угорської Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах.
11. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про спільне використання та охорону прикордонних вод.
12. Угода між Урядом України та Урядом Румунії про співробітництво в галузі водного господарства на прикордонних водах.
13. Угода між Урядом України та Урядом Словацької Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах.
14. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про співробітництво в галузі водного господарства на прикордонних водах.

Самостійна робота студентів включає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, вивчення окремих тем, питань, що не були розглянуті в курсі

лекцій, підготовку до семінарів, яка передбачає, зокрема, конспектування наукової і навчальної літератури, підготовку доповідей та рефератів, круглих столів, презентацій.

Ефективність самостійної роботи студента викладач виявляє на практичних заняттях, під час тематичного опитування, перевірки конспектів, рефератів тощо та відбиває в загальній оцінці за тему і змістовий модуль.

Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

7. Методи та форми навчання

Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, бесіда: відбувається з використанням традиційних засобів навчання у поєднанні з засобами ІКТ.

Наочні методи: мультимедійні презентації.

Практичні методи: розв'язування задач з професійно-орієнтованим змістом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації: дискусії і диспути, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Методи контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусія, діагностичні роботи за допомогою тестування, залік.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно критично оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрямки власного навчального процесу, самоаналіз.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- вимикати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Самостійно вивчати матеріал пропущеного заняття, за умов не виконання завдань практичних занять відпрацювати їх під керівництвом викладача та захистити у час передбачений графіком консультацій викладача.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -25 %). Перескладання діагностичних робіт відбувається за наявності поважних причин.

Політика виставлення балів

До діагностичної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу у т.ч. і матеріал самостійної роботи, виконали практичні роботи. В діагностичну роботу обов'язково включений матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання здобувачами. Кожна робота оцінюється по 15 балів для студентів денної форми навчання та по 20 балів для студентів заочної форми навчання.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (<https://is.gd/d7mD4F>).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – *залік*, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу з ОК на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру. Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за дві діагностичні роботи, які проводяться у тестовій формі (максимум – 30 балів для

ДФН, 40 балів – для ЗФН) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 70 балів для ДФН та 60 балів для ЗФН).

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У цьому випадку завдання із цих видів поточного контролю оцінюється в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Орієнтований перелік теоретичних питань до заліку

1. Міжнародні організації у сфері охорони навколишнього середовища.
2. Основні складники екологічної кризи
3. Стокгольмська конференція 1972 року.
4. Програма ООН по навколишньому середовищу (ЮНЕП).
5. Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) в рамках ініціатив ООН по зміцненню водної безпеки.
6. Міжнародна програма «Людина і біосфера».
7. Римський клуб та його діяльність в сфері міжнародного співробітництва.
8. Всесвітній фонд дикої природи (ВФДП).
9. Всесвітня метеорологічна організація (ВМО).
10. Механізм «ООН – водні ресурси»
11. Глобальне водне партнерство (ГВП).
12. Саміт тисячоліття. «Цілі розвитку тисячоліття».
13. «Від потенційного конфлікту до потенціалу співпраці: Вода для світу».
14. Міжнародна гідрологічна програма ЮНЕСКО (МГП).
15. Особливості формування та реалізації міжнародних проєктів на сучасному етапі.
16. Міжнародне співробітництво України у галузі охорони навколишнього середовища.
17. Всесвітній Водний Форум.
18. Міжнародна конференція «Вода – ключ до сталого розвитку».
19. Міжнародні екологічні стандарти. Стандарти серії ISO 14000.
20. Йоганнесбурзька декларація зі збалансованого розвитку.
21. Системи екологічного менеджменту та аудиту.
22. Проєкт Стратегії водної політики держави у форматі Зеленої книги.
23. Щорічний Міжнародний водний форум AQUA UKRAINE.
24. Стандарти ЄС в галузі управління промисловим виробництвом і місце в них підсистеми управління впливом підприємств на навколишнє середовище.
25. Національна інтеграція екологічної політики і законодавства.

26. Урядова програма «Питна вода України» на 2011-2020 роки
27. Передовий досвід впровадження екологічного менеджменту в розвинутих країнах.
28. Проєкт «Водна ініціатива Європейського Союзу плюс».
29. Економічний механізм раціонального використання водних ресурсів.
30. Нормативно-правове забезпечення охорони гідросфери.
31. Особливості формування та реалізації міжнародних проєктів на сучасному етапі.
32. Міжнародні проєкти та інвестиції в модернізацію водної галузі України.
33. Структура та пріоритети програми «Horizon 2020».
34. Структура та пріоритети програм «Horizon Europe 2021–2027»
35. Європейська Рада з наукових досліджень.
36. Міжнародні механізми забезпечення співробітництва України з сусідніми державами щодо транскордонних прісних вод.
37. Угода між Урядом України та Урядом Угорської Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах.
38. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Молдова про спільне використання та охорону прикордонних вод.
39. Угода між Урядом України та Урядом Румунії про співробітництво в галузі водного господарства на прикордонних водах.
40. Угода між Урядом України та Урядом Словацької Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах.
41. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про співробітництво в галузі водного господарства на прикордонних водах.
42. Проєкт Глобального екологічного фонду «Сприяння транскордонному співробітництву і комплексному управлінню водними ресурсами в басейні річки Дністер».
43. Проєкт ОБСЄ «Зміцнення спроможності для моніторингу та управління водними ресурсами на сході України».
44. Проєкт «Зміцнення транскордонної безпеки спільними заходами, спрямованими на запобігання паводків та затоплення внутрішніми водами у межах річки Тиса-Тур» (SAFETISZA).
45. Проєкт «Створення транскордонної мережі моніторингу якості води у басейні Верхньої Тиси з подальшим розвитком і модернізацією спільної українсько-угорської гідрографічної телеметричної системи» (TiszaMonitorNet).
46. Співпраця з Міжнародною комісією із захисту р. Дунай.
47. Водна рамкова директива щодо водних ресурсів.
48. Директива стосовно методів вимірювань і частоти відбору проб для аналізу поверхневих вод, призначених для питного водопостачання в державах-членах ЄС.
49. Директива стосовно якості води, призначеної для використання людиною
50. Директива відносно міських очисних споруд.

VI. Шкала оцінювання

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

1. Безверхнюк Т. М. Ресурсне забезпечення регіонального управління: теоретико-методологічні засади : монографія. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. 318 с.
2. Водна Рамкова Директива ЄС 2000/60/ЄС. Основні терміни та їх визначення. К., 2006. 240 с.
3. Водний кодекс України // Відомості Верховної Ради УРСР. 1995. № 24. 189 с.
4. Газуда Л.М., Рубіш М.А. Реалізація спільних проектів транскордонного співробітництва. Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2015. 276 с.
5. Герасимчук С. Україна та Молдова – нові виклики та можливості у двосторонніх відносинах. Friedrich Ebert Stiftung, 2017. 16 с.
6. Грантрайтинг: методичні рекомендації для органів публічної влади щодо написання проектних заявок / О. В. Кулініч, Д. С. Ткачов, С. Є. Ігнат'єв та ін. Х. : Регіональний центр міжнародних проектів і програм, 2013. 78 с.
7. Галушкіна Т. П., Жемба А. Й., Серницька К. В. Екологічна політика України в контексті глобальних кліматичних викликів. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. Рівне, 2018. № 4 (84). С. 248-259.
8. Глобалізація і безпека розвитку / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. К.: КНЕУ, 2001. 733 с.
9. Договір між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво у сфері охорони і сталого розвитку басейну річки Дністер 2012 р. *Офіційний вісник України*. 2017. №54. С. 2193.
10. Кулько А.В. Міжнародно-правове регулювання використання і охорони транскордонних прісних вод: монографія /наук. ред. Н.Р. Малишева. К: Стилос, 2018. 323 с.
11. Левківський С. С., Падун М. М. Рациональне використання і охорона водних ресурсів: Підручник. К. : Либідь, 2006. 280 с.
12. План інтегрованого управління басейном р. Тиса. Міжнародна комісія із захисту Дунаю, 2010. 123 с.
13. Сташук В. А. Еколого-економічні основи басейнового управління водними ресурсами. Дніпропетровськ : Зоря, 2006. 480 с.
14. Сташук В. А., Мокін В. Б., Гребінь В. В. та ін. Наукові засади раціонального використання водних ресурсів України за басейновим принципом: монографія. Херсон, 2014. 320 с.

15. Яцик А. В., Грищенко Ю. М., Волкова Л. А., Пашенюк І.А. Водні ресурси: використання, охорона, відтворення, управління: підручник для студентів вищих навч. закладів. К.: Генеза, 2007. 360 с.
16. Основи гідрології суші та океанології: навч. посібник. /Радовенчик В. М., Гомеля М. Д., Омельчук Ю. А. Севастополь: СНУЯЕ та П, 2008. 176 с.
17. Павлов В. І., Сташук А. В. Басейнове управління водними ресурсами: досвід та пріоритети. Рівне: НУВГП, 2013. 334 с.
18. Підземні води України: ресурси, використання, якість. Державна служба геології та надр України. Назва з екрану. URL: <http://www.geo.gov.ua/groundwater/>.
19. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про співробітництво у галузі водного господарства на прикордонних водах 1997 р. *Офіційний вісник України*. 2014. №35. С. 267.
20. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про співробітництво у галузі водного господарства на прикордонних водах (10 жовтня 1996 р., м. Київ). *Офіційний вісник України*. 2014. №35. С. 259.
21. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Словацької Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах 1993 р. *Офіційний вісник України*. 2007. №65. С. 89.
22. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Угорської Республіки з питань водного господарства на прикордонних водах 1994 р. *Офіційний вісник України*. 2006. №50. С. 344.
23. Smith N.B., Gabriel Works E. The Complete Book of Grant Writing: Learn to Write Grants Like a Professional. Sourcebooks, 2006. 272 p.
24. Yang O.O. Guide to Effective Grant Writing: How to Write a Successful NIH Grant Application. 2nd Edition. Springer, 2012. 99 p.

Інтернет-ресурси

1. Басейнові управління водних ресурсів. URL: <https://www.davr.gov.ua/basejnovi-upravlinnya-vodnih-resursiv>
2. Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку 3-14 червня 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_455
3. Державне агентство водних ресурсів України. URL: <https://www.davr.gov.ua/>
4. Державний водний кадастр України. URL: <http://geoportal.davr.gov.ua:81/>
5. Директива 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_962#Text
6. Загальнодержавна цільова програма «Питна вода України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2455-15#Text>
7. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://mepr.gov.ua/>
8. Сайт Глобального водного партнерства URL: <http://www.gwpcacena.net/ru/global.htm>
9. Цілі розвитку тисячоліття. Україна: 2000–2015 URL: <http://www.un.org/russian/document/declarat/summitdecl.htm>
10. International Hydrological Programme. URL: <http://typo38.unesco.org/index.php?id=240>
11. World Water Council International multilateral platform for global water security. URL: http://www.cawaterinfo.net/int_org/wwc/wwf1.htm